

ქონების გაჩუქებას მოპასუხის სახელზე და რომ ჩუქება დროებით, სავარაუდო კრედიტორებისაგან თავის დაღწევისა და განქორწინების შემდგომ ქონების გაყოფის თავიდან არიდების მიზნით განხორციელდა. შესაბამისად, სააპელაციო პალატამ დაასკვნა, რომ გარიგება იყო მოჩვენებითი და, ამგვარად, ბათილი.

II. სასამართლო მსჯელობის შეჯამება

გადაწყვეტილება საკასაციო წესით გასაჩივრდა, რაც დაკმაყოფილდა. საკასაციო პალატამ განმარტა, რომ მოჩვენებითი გარიგების დროს ნების გამომვლენი და ნების მიმღები თანხმდებიან იმაზე, რომ მათ მიერ გამოვლენილ ნებას არ მიეცეს მსვლელობა და არ მოჰყვეს ამ გარიგებისათვის დამახასიათებელი სამართლებრივი შედეგი. ამგვარი გარიგებების მიზანი, როგორც წესი, მესამე პირის მოტყუებაა. უზენაესმა სასამართლომ განმარტა, რომ, სკ-ის 56 I მუხლის ნორმატიული საფუძვლით, გარიგების მოჩვენებითობის ინტერესი შესაძლებელია ჰიპოთეტურად გააჩნდეს იმ პირს, რომლის მოტყუებასაც მიზნად ისახავს გარიგებაში მონაწილე მხარე. საკასაციო პალატის მოსაზრებით ამ საფუძვლით გარიგების ბათილობის მოთხოვნის უფლება აქვს არა თავად გარიგებაში ნების გამომვლენ მხარეს, ანუ, იმ პირს, რომელიც გარიგების მეორე მხარეს თავიდანვე შეუთანხმდა და რომელთან ერთადაც განიზრახავდა სამართლებრივი შედეგის დაუდგომლობას (სიმულაციას), არამედ სხვა პირს, რომლის უფლებაც ირღვევა ამგვარი ნების შეთანხმებული გამომვლენის შედეგად.

გოჩა ოყრეშიძე

► 5 – 9/2020

საცხოვრებელი სადგომის ქირავნობის შეწყვეტის ფორმა

მართალია, სკ-ის 563-ე მუხლით საცხოვრებელი სადგომის ქირავნობის ხელშეკრულება წერილობითი ფორმით უნდა შეწყდეს,

თუმცა ზეპირსიტყვიერი შეწყვეტისას შესრულება ასწორებს ფორმის ნაკლს. (ავტორის სახელმძღვანელო წინადადება)

სკ-ის 563-ე მუხლი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2005 წლის 30 დეკემბრის გადაწყვეტილება № ას-826-1098-05

I. ფაქტობრივი გარემოებები

მოსარჩელე მოითხოვდა თავისი კუთვნილი საცხოვრებელი ბინიდან მოპასუხის გამოსახლებას. მოსარჩელემ აღნიშნული საცხოვრებელი ბინა შეიძინა სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების პროცესში, რამდენადაც მან საცხოვრებელი ბინის ყოფილ მესაკუთრეს დააკისრა 5,272 აშშ დოლარის გადახდა და აღნიშნული თანხის ამოსაღებად გაიმართა აუქციონი. აუქციონზე ორჯერ არ მოხდა საცხოვრებელი ბინის რეალიზაცია, რის გამოც იგი გადავიდა მოსარჩელის საკუთრებაში. მოპასუხე მოთხოვნას არ აღიარებდა და მიუთითებდა, რომ იგი ქონებას ფლობდა ქირავნობის უფლებით, რომელიც მას დადებული ქონდა წინა მესაკუთრესთან და ახალი მესაკუთრე სკ-ის 562-ე მუხლის შესაბამისად იკავებდა გამქირავებლის ადგილს. პირველი ინსტანციის სასამართლომ სარჩელი არ დააკმაყოფილა. თუმცა, სააპელაციო სასამართლომ გააუქმა აღნიშნული გადაწყვეტილება და სარჩელი დააკმაყოფილა.

II. სასამართლო მსჯელობის შეჯამება

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს შეფასების საგანი გახდა, მათ შორის, ქირავნობის ხელშეკრულების შეწყვეტის ფორმაც. კერძოდ, სკ-ის 563-ე მუხლის თანახმად „საცხოვრებელი სადგომის ქირავნობის ხელშეკრულების შეწყვეტა წერილობით უნდა გაფორმდეს.“ მიუხედავად ამისა, საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ განმარტა, რომ საცხოვრებელი სადგომის ქირავნობის ხელშეკრულების შეწყვეტა ზეპირი ფორმითაც დასაშვებია. ამ შემთხვევაში, სასამართლოს განმარტებით, ფორმის ნაკლს

ასწორებს ფაქტობრივი შესრულება და, ამასთან, ფორმის დაუცველობა მხარეს არ აყენებს რაიმე არსებით ზიანს და არ აყენებს მას არათანასწორ მდგომარეობაში.

III. კომენტარი

მიუხედავად იმისა, რომ უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილება პირდაპირ ეწინააღმდეგება სკ-ის 563-ე მუხლის დანაწესს, მას დიდი პრაქტიკული მნიშვნელობა გააჩნია. ხშირია დავები, როდესაც დამქირავებელი მესაკუთრესთან შეუთანხმებლად ტოვებს საცხოვრებელ სადგომს და არ იხდის ბოლო რამდენიმე თვის ქირას. ასეთ შემთხვევაში, გამქირავებელს ყოველთვის ექნება ფაქტობრივად ნასარგებლები დროისათვის ქირის მოთხოვნის უფლება, თუმცა იგი დამატებით ქირას ვერ მოითხოვს იმ არგუმენტზე მითითებით, რომ ქირავნობა კვლავ ძალაშია (რამდენადაც მისი შეწყვეტა წერილობითი ფორმით არ მომხდარა). სასამართლოს მიერ დადგენილი პრაქტიკით საცხოვრებელი სადგომის ფაქტობრივი მიტოვებით წყდება ქირავნობის ხელშეკრულება. უზენაესმა სასამართლომ ერთ-ერთ საქმეზე მიუღებელი ქირის დაკისრებასთან დაკავშირებით აღნიშნა, რომ დამქირავებელმა არ დაიცვა ხელშეკრულების შეწყვეტისათვის დადგენილი წერილობითი ფორმა, რის გამოც იგი ვალდებული იყო გადაეხადა ქირა ხელშეკრულების დარღვენილი დროისათვის. [იხ. სუსგ №3კ-936-02, 20/09/2002].

გოჩა ოყრეშიძე

► 6 – 9/2020

შრომით დავებში კანონისმიერი პირგასამტეხლოს (0.07%) დაკისრება

შრომის კოდექსის 31 III მუხლით გათვალისწინებული პირგასამტეხლო (0.07%) არ შეიძლება დაერიცხოს იძულებით განაცდურ თანხას.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადება)

შრომის კოდექსის 31 III მუხლი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2019 წლის 3 ივნისის გადაწყვეტილება №ას-1327-2018

I. ფაქტობრივი გარემოებები

მოსარჩელემ სარჩელი აღძრა დამსაქმებლის წინააღმდეგ და მოითხოვა სამუშაოდან გათავისუფლების ბრძანების ბათილად ცნობა, თანამდებობებზე აღდგენა, იძულებითი განაცდურის ანაზღაურება, იძულებით განაცდურზე ყოველთვიური 0.07%-ის დაკისრება და, ასევე, ზეგანაკვეთური სამუშაოს ფულადი კომპენსაცია. თბილისის საქალაქო სასამართლომ სარჩელი არ დააკმაყოფილა. სააპელაციო სასამართლომ ნაწილობრივ დააკმაყოფილა სააპელაციო საჩივარი და დასაქმებულს მიაკუთვნა ზეგანაკვეთურად ნამუშევარი დროის კომპენსაცია. სხვა ნაწილში მოთხოვნა არ დაკმაყოფილდა.

II. სასამართლო მსჯელობის შეჯამება

უზენაესმა სასამართლომ ნაწილობრივ დააკმაყოფილა საკასაციო საჩივარი. კერძოდ, ბათილად ცნო მოსარჩელის სამსახურიდან გათავისუფლების ბრძანება, თუმცა, ნაცვლად განაცდურისა, მოსარჩელეს მიაკუთვნა ერთჯერადი კომპენსაცია 25,000 ლარის ოდენობით. უზენაესმა სასამართლომ ყურადღება შეაჩერა იძულებითი განაცდურის თანხაზე 0.07%-ის დარიცხვის საკითხზეც და განმარტა, რომ შრომის კოდექსის 31 III მუხლში მითითებული კანონისმიერი პირგასამტეხლო შეიძლება დაერიცხოს, მხოლოდ შრომითი მოვალეობის შესრულების პროცესში ხელფასს ან შრომის ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ სხვა გასაცემელს და არა შრომითი ურთიერთობის არამართლზომიერად მოშლის გამო წარმოშობილ იძულებითი განაცდურის თანხას.

გოჩა ოყრეშიძე